

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

REKOMENDACIJOS

EUROPOS KOMISIJA

KOMISIJOS REKOMENDACIJA

2011 m. spalio 21 d.

dėl mokslinių tyrimų bendro programavimo iniciatyvos „Europos žinių apie klimatą sujungimas“

(2011/C 310/01)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 181 straipsnį,

kadangi:

- (1) klimato kaita yra vienas iš didžiausių mūsų laikų iššūkių – Kopenhagos susitarime ⁽¹⁾ pripažįstama būtinybė užtikrinti, kad visuotinis atšilimas neviršytų 2 °C, taip pat pabrėžiama, kad būtina smarkiai mažinti pasaulines šiltnamio efektą sukeliančių dujų išlakas, ir raginama imtis veiksmų, skirtų kuo labiau sumažinti klimato kaitos poveikį;
- (2) būsimoje penktojoje Tarpvyriausybinės klimato kaitos komisijos vertinimo ataskaitoje (numatoma paskelbti 2014 m.) planuojama apibendrinti ir įvertinti naujus mokslinių tyrimų rezultatus, kad būtų suteiktas tvirtas mokslinis pagrindas priimamiems sprendimams, akcentuojant būsimo klimato kaitos prognozes, regioninius klimato kaitos ir susijusio poveikio aspektus, įvairių klimato kaitos poveikio švelninimo būdų ir kiekvieno sektoriaus, pvz., energetikos, transporto, žemės ūkio, pramonės, vaidmens vertinimą;
- (3) strategijoje „Europa 2020“ aiškiai nurodyta, kad būtina laikytis teršalų išmetimo normų, jau nustatytų Europos Sąjungos lygmeniu, taip pat pabrėžiama būtinybė stiprinti mūsų ekonomikų atsparumą klimato kaitai ir gebėjimą užkirsti kelią ekstremaliesiems įvykiams ir į juos tinkamai reaguoti;

- (4) pirmiau minėtų politikos tikslų pagrindas – moksliniai tyrimai ir inovacijos. Visų pirma būtina geriau prognozuoti klimato procesus, siekiant įvertinti galimus ekstremaliųjų įvykių dažnumo ir intensyvumo pokyčius. Be to, moksliniai tyrimai reikalingi siekiant įvertinti galimybę taikyti pasaulines normas Europoje ir už jos ribų, tų normų įgyvendinimą ir poveikį, taip pat siekiant nustatyti konkretų su tokiomis normomis susijusį regioninį poveikį. Būtina sukaupti daugiau žinių siekiant nustatyti prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos švelninimo būdus ir įvertinti jų naudą, poveikį ir sąnaudas palyginti su scenarijumi, kai nebūtų imamasi jokių veiksmų;
- (5) galimas klimato kaitos poveikis visuomenei ir ekosistemos ir jų atsparumas tokiam poveikiui vis dar menkai suvokiamas. Be to, būtina geriau suprasti esminius procesus, vykstančius sudėtingoje klimato sistemoje, siekiant geriau atpažinti klimato kaitą ir nustatyti, ar ją lemia atropogeninės ar natūralios priežastys, taip pat klimato kaitą atskirti nuo klimato svyravimo;
- (6) siekiant iki 2050 m. smarkiai sumažinti anglies dioksido išmetimą, neatidėliojant būtina kurti ir diegti klimato kaitos poveikio švelninimo technologijas, koncepcijas ir mechanizmus, įskaitant mokslinius tyrimus ir inovacijas tokiose srityse: atsinaujinančių energijos šaltinių, anglies dioksido surinkimo ir saugojimo, efektyvaus energijos vartojimo ir išteklių naudojimo, alternatyvių degalų, žemės paskirties keitimo, tvaraus judumo, žemės ūkio ir miškininkystės, taip pat žmonių sveikatos ar aplinką veikiančių teršalų mažinimo;
- (7) reikėtų kurti klimato tarnybas, kurios kurtų, teiktų ir taikytų mokslines klimato kaitos prognozes. Todėl būtini moksliniai tyrimai, siekiant gerinti ir plėtoti įvairių

⁽¹⁾ JTBKKK (2009), 2009 m. gruodžio 7–19 d. Kopenhagoje vykusios Konvencijos šalių konferencijos 15-osios sesijos ataskaita.

laikotarpių ilgalaikio stebėjimo sistemas, duomenų analizę, modelius ir prognozės sistemas ir remti sėkmingų tiekėjų ir vartotojų partnerystės iniciatyvų įgyvendinimą;

- (8) 2010 m. gegužės 26 d. posėdyje ⁽¹⁾ Konkurencijos taryba pripažino, kad „Europos žinių apie klimatą sujungimas“ yra sritis, kurioje bendras programavimas labai padėtų padidinti pavienių valstybių narių mokslinių tyrimų veiksmų vertę. Todėl ji priėmė išvada, kuriose pripažino šios srities bendro programavimo iniciatyvos būtinybę ir paragino Komisiją prisidėti prie jos rengimo. Be to, Taryba dar kartą patvirtino, kad bendrą programavimą vykdo valstybės narės, o Komisija tik padeda šią veiklą vykdyti. Tarnybų darbiniam dokumente pateiktos nacionalinės mokslinių tyrimų veiklos analizėje teigiama, kad būtina geriau koordinuoti veiksmus, siekiant padidinti mokslinių tyrimų efektyvumą ir poveikį, taip pat išnaudoti sąveiką su ES lygmeniu vykdoma veikla ir tuo tikslu rengti bendrą strateginę mokslinių tyrimų darbotvarkę;
- (9) klimato kaitos ir su klimatu susiję moksliniai tyrimai – viena svarbiausių Europos Sąjungos mokslinių tyrimų bendrosios programos sričių, kuriai tenka labai svarbus strateginis vaidmuo – remti Europos politikos procesą atsižvelgiant į pasaulinį klimato kaitos mastą. Šios bendro programavimo iniciatyvos veiksmai turi būti glaudžiai koordinuojami su Europos Sąjungos septintąja bendrąja programa ir būsimo Europos Sąjungos programomis šioje srityje, visų pirma su mokslinių tyrimų ir inovacijų bendrąja programa „Horizontas 2020“.
- (10) žinių apie klimato kaitą sujungimo mokslinių tyrimų bendras programavimas sudarytų sąlygas koordinuoti šios srities mokslinius tyrimus, svariai prisidėti prie visapusiškai veiksmingos Europos klimato kaitos mokslinių tyrimų erdvės kūrimo, taip pat stiprinti Europos pirmavimą ir mokslinių tyrimų konkurencingumą šioje srityje;
- (11) kad pasiektų šioje rekomendacijoje nustatytus tikslus, valstybės narės turėtų bendradarbiaudamos su Komisija išnagrinėti galimas Komisijos iniciatyvas, kurios padėtų valstybėms narėms toliau rengti ir įgyvendinti strateginę mokslinių tyrimų darbotvarkę;
- (12) kad Komisija galėtų atsiskaityti Europos Parlamentui ir Tarybai apie visų bendro programavimo iniciatyvų įgyvendinimo pažangą, valstybės narės Komisijai turėtų reguliariai teikti pažangos, padarytos įgyvendinant šią bendro programavimo iniciatyvą, ataskaitas,

PRIĖMĖ ŠIĄ REKOMENDACIJĄ:

1. Valstybės narės raginamos parengti bendrą viziją, kaip bendradarbiavimas mokslinių tyrimų srityje ir šios srities koordinavimas Sąjungos lygmeniu gali padėti švelninti klimato kaitą ir prie jos prisitaikyti, tuo tikslu užtikrinant mokslo, politikos, ekonomikos ir visuomenės sąsajas. Būtina siekti, kad į procesą įsitrauktų valstybės narės, visų pirma tos šalys, kuriose numatomas didelis klimato kaitos poveikis.
2. Valstybės narės skatinamos parengti bendrą strateginę mokslinių tyrimų darbotvarkę, kurioje būtų nustatyti vidutinės trukmės ir ilgalaikiai klimato kaitos mokslinių tyrimų poreikiai ir tikslai. Į ją turėtų būti įtrauktas įgyvendinimo planas, kuriame būtų nustatyti prioritetai bei terminai ir nurodyti konkretūs darbotvarkės įgyvendinimo veiksmai, priemonės ir išteklių.
3. Valstybės narės skatinamos imtis toliau išvardytų veiksmų, kurie būtų strateginės mokslinių tyrimų darbotvarkės ir įgyvendinimo plano dalis:
 - a) aktyviau keistis informacija apie susijusias regionines ir nacionalines programas, mokslinių tyrimų veiklą ir Europos Sąjungos koordinuojamas mokslinių tyrimų programas, be kita ko, siekiant reguliariai atnaujinti šios srities Europos mokslinių tyrimų bendrą planą;
 - b) dalytis informacija, ištekliais, geriausia patirtimi, metodika ir gairėmis;
 - c) nustatyti sritis ar mokslinių tyrimų veiklą, kurias koordinuoti ir kurioms skelbti bendrus kvietimus teikti pasiūlymus ar telkti išteklius būtų naudinga;
 - d) nustatyti c punkte minėtų sričių bendrai atliekamų mokslinių tyrimų tvarką;
 - e) koordinuoti veiklą ir kurti sąsajas su esamomis Europos Sąjungos mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo programomis ir iniciatyvomis, pvz., su bendrąja programa, įskaitant Globalios aplinkos ir saugumo stebėsenos sistemos parengiamuosius veiksmus, Jungtinio mokslinių tyrimų centro ir Europos inovacijos ir technologijos instituto klimato žinių ir inovacijų bendrijos klimato ir su klimatu susijusius mokslinius tyrimus; su mokslinių tyrimu veikla, vykdoma pagal sanglaudos politiką; su kitomis susijusiomis bendro programavimo iniciatyvomis, taip pat su Komisijos ir Europos aplinkos agentūros valdomu Europos Sąjungos prisitaikymo prie klimato kaitos informacijos centru. Reikėtų užtikrinti glaudžius ryšius atitinkamose klimato kaitos srityse, kurioms ši bendro programavimo iniciatyva nėra skirta, įskaitant klimato kaitos poveikio švelninimo ir prisitaikymo prie jo variantų rengimą, taip pat klimato kaitos veiksmų riziką ir teikiamas galimybes;

⁽¹⁾ 10246/10

- f) prireikus dalytis esama mokslinių tyrimų infrastruktūra arba kurti naują infrastruktūrą, pavyzdžiui, koordinuojamus duomenų bankus, arba rengti klimato kaitos procesų tyrinėjimo modelius ir poveikį;
- g) skatinti geresnį viešojo ir privačiojo sektorių bendradarbiavimą, taip pat atviras inovacijas skirtingose su klimato kaita susijusiose ir klimato kaitos veikiamose mokslinių tyrimų srityse ir verslo sektoriuose;
- h) eksportuoti ir skleisti žinias, inovacijas ir tarpdisciplininius metodinius principus, visų pirma su politika susijusių rezultatų atžvilgiu;
- i) atitinkamą mokslinę informaciją pateikti nacionalinio ir Europos Sąjungos lygmens politikos formuotojams;
- j) keistis informacija su atitinkamomis tarptautinėmis programomis;
- k) kurti klimato kaitos moksliniams tyrimams skirtų centrų (įskaitant Europos mokslinių tyrimų erdvei nepriklausančius centrus) tinklus;
- l) aktyviau įgyvendinti bendrą prognozavimo veiklą.
4. Valstybės narės skatinamos išsaugoti ir toliau plėtoti bendrą klimato kaitos srities valdymo struktūrą, kuri padėtų nustatyti bendras bendradarbiavimo ir koordinavimo sąlygas, taisykles bei procedūras ir stebėti, kaip įgyvendinama strateginė mokslinių tyrimų darbotvarkė.
5. Valstybės narės raginamos pagal Tarybos bendro programavimo aukšto lygio grupės parengtas bendro programavimo pagrindinių sąlygų gaires⁽¹⁾ kartu įgyvendinti strateginę mokslinių tyrimų darbotvarkę, be kita ko, vykdyti nacionalines mokslinių tyrimų programas ar kitą nacionalinę mokslinių tyrimų veiklą.
6. Valstybės narės skatinamos kartu su Komisija įvertinti galimas Komisijos iniciatyvas, kurios padėtų valstybėms narėms rengti ir įgyvendinti strateginę mokslinių tyrimų darbotvarkę, ir koordinuoti veiklą, vykdomą pagal bendras programas ir kitas Sąjungos aptariamąsias sritis iniciatyvas.
7. Valstybės narės skatinamos palaikyti glaudžius santykius su *Tarptautinio bendradarbiavimo mokslo ir technologijų srityje strateginiu forumu (SFIC)*, siekiant plėtoti ir įgyvendinti galimą tarptautinę strateginę mokslinių tyrimų darbotvarkės aspektą, taip pat su trečiosiomis šalimis derinti ir joms pritaikyti SFIC iniciatyvas.
8. Valstybės narės raginamos Komisijai reguliariai teikti metines pažangos, padarytos įgyvendinant šią bendro programavimo iniciatyvą, ataskaitas.

Priimta Briuselyje 2011 m. spalio 21 d.

Komisijos vardu
Máire GEORGHEGAN-QUINN
Komisijos narė

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/research/era/docs/en/voluntary_guidelines.pdf